

Particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un basm cult

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini, despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un basm cult studiat. In realizarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: actiune, conflict, relatii spatiale si temporale, constructia subiectului, perspectiva narativa, modalitati de caracterizare, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);

- prezentarea statutului psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul / conflictele basmului cult studiat;

- relevarea principalei trasaturi a personajului ales, ilustrata prin doua episoade / secvente narative / situatii semnificative sau prin citate comentate;

- exprimarea unui punct de vedere argumentat despre modul in care se reflecta o idee sau tema basmului cult studiat in constructia personajului pentru care ai optat.

Ion Creanga, unul dintre scriitorii care s-au impus in literatura romana prin originalitatea stilului, a lasat posteritatii o opera variata, aducand in literatura culta farmecul si spontaneitatea literaturii populare. Povestea lui Harap-Alb, considerata "sinteza a basmului romanesc" (Nicolae Ciobanu), se dezvolta pe un tipar narativ traditional, particularizat prin interventiile autorului cult, care supune materialul epic unui proces de transformare in functie de propriile structuri mentale si de propriile conceptii. Tema basmului mentionat este reprezentata de confruntarea dintre bine si rau, pe parcursul careia un erou se desavarseste, aventurandu-se in cucerirea lumii, pentru supunerea ei. Conflictul, dezvoltat pe schema traditionala, este mai complicat decat in cazul modelului popular, prin implicarea unor personaje complexe si prin dimensiunea psihologica.

Basmul cult aduce inovatii structurii basmului popular si in privinta actiunii, prin multiplicarea numarului probelor la care este supus eroul si prin complicarea lor progresiva pana la deznodamantul tipic. Personajul principal nu mai este investit cu calitati exceptionale, ca in basmul popular, nu mai are puteri neobisnuite, capacitatea de a se metamorfoza si are un caracter complex, reunind calitati si defecte.

De aici, autenticitatea umana pe care o dobandeste eroul si care ii confera un caracter aparte. Desi apartine tipologiei voinicului din poveste, caruia ii este caracteristic atributul invincibilitatii neconditionate, asigurata de miraculoasa lui putere, Harap-Alb este departe de tiparele conventionale. Autorul il construiește accentuandu-i latura umana - este sovaitor in fata deciziilor sau gata sa se lase stapanit de frica, naiv, copleșit de rolul pe care si l-a asumat. Se distinge printr-o calitate exceptionala, care il impune ca erou exemplar: bunatatea.

George Calinescu observa ca eroul lui Creanga nu e mai viteaz decat altii, adica decat fratii sai, si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

nici decat alti oameni de aceeasi conditie. Compensandu-i slabiciunile firesc umane, bunatatea si mila ii confera lui Harap-Alb calitatea de arhisemn (simbol) al binelui. Personajele auxiliare care i se alatura eroului, datorita acestei calitati - Sfanta Duminica, calul nazdravan, furnicile, albinele, gigantii fabulosi - extind aceasta calitate dominanta a eroului in sfera intregului univers.

Titlul neobisnuit al basmului evidentiaza dubla personalitate a protagonistului, reprezentata printr-o identitate reala (de tanar print) si una aparenta (de sluga a Spanului); totodata, acesta reflecta, prin contrastul cromatic "negru - alb", armonizarea defectelor si a calitatilor umane, dintre care primele sunt necesare pentru a le verifica pe ultimele.

Majoritatea eroilor acestui basm stapanesc tehnica psihologica a disimularii, creandu-si false identitati, cu motivatii distincte: batranul crai isi ascunde calitatea parinteasca si sociala in pielea unui urs, ca sa poata verifica tenacitatea si responsabilitatea feciorilor sai. El doreste sa se convinga care dintre acestia intruneste calitatile necesare pentru a prelua conducerea imparatiei fratelui sau; Spanul obtine, prin viclenie, falsa identitate a unui fecior de crai, prin intermediul careia doreste sa parvina social, casatorindu-se cu o printesa si devenind apoi el insusi imparat; Sfanta Duminica se metamorfozeaza in cersetoare ca sa probeze cele doua insusiri umane - esentiale in viziunea ei - ale tanarului erou, simtul crestin al milei si maritimia fata de batrani si sarmani. Spre deosebire de cei care isi modifica identitatea benevol, protagonistul basmului cult va fi constrans de juramantul depus in fata Spanului (pentru a-si salva viata) sa accepte infatisarea, vestimentatia si atributiile unui servitor. Pe toata durata intamplarilor, din momentul cand il cunoaste pe Span si pana cand isi va recapata adevarata conditie, eroul va fi obligat sa lupte pentru a-si afirma drepturile si pentru a se regasi. El se individualizeaza numai dupa intalnirea cu Spanul, confruntarea cu personajul negativ formandu-l ca om.

Pana atunci, neavand experienta, nu are nici identitate. Trasaturile eroului se dezvaluie treptat, prin implicarea sa in actiune. Este caracterizat direct si indirect. Caracterizarea directa este realizata din perspectiva naratorului, care ii apreciaza o trasatura morala - "boboc in felul sau la trebi de aieste" - , si din perspectiva altor personaje - Sfanta Duminica si Spanul, care au opinii divergente. Sfanta Duminica ii apreciaza bunatatea si cumintenia - "Vedea-te-as imparat, luminate craisor" - , in timp ce Spanul il dispretuieste - "sluga vicleana ce-mi esti". Caracterizarea indirecta este, insa, cea mai complexa modalitate de caracterizare.

inca din prima parte a actiunii, mezinul se dovedeste foarte sensibil la reprosurile tatalui, dezamagit de esecurile celor doi fii mai mari. in timp ce baietii mai mari raman indiferenti la reprosurile tatalui, mezinul plange rusinat, "lovit in adancul sufletului" de mustrarile parintesti. Reactia mezinului releva o psihologie aparte - se comporta omeneste cu batrana care era Sfanta Duminica.

Cu toata neincrederea, ii da matusii un ban, de mila si, de aceea, are acces la un plan magic pe care fratii mai mari il rateaza, prin atitudinea orgolioasa si dispretuitoare. Mezinul pleaca in cucerirea lumii avand o tripla motivatie: sa se cunoasca pe sine si realele lui posibilitati, drumul catre imparatia unchiului devenind o initiere in revelarea propriei identitati; sa-si ia revansa asupra fratilor mai varstnici, dintr-un simt firesc al competitivitatii intre oameni; sa aline deziluzia si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

amaraciunea parinteasca si sa-i demonstreze craiului ca neincrederea initiala a fost neintemeiata.

Naivitatea, una dintre trasaturile morale definitorii pentru tanarul aflat la inceput de drum, este reliefata prin gestul de a-l accepta pe Spanul intalnit in padure drept insotitor. Inselat de aparente, fiul craiului, "boboc in felul sau la trebi de aieste", face un pact cu diavolul care va conduce la pierderea conditiei initiale - de fiu al craiului si potential mostenitor al imparatului Verde - si la dobandirea unei conditii noi - de sluga a Spanului. Acest pact dobandeste, in Povestea lui Arap-Alb, o semnificatie aparte, pentru ca, datorita robiei Spanului, eroul va constientiza propriile slabiciuni si va putea evolua. Asadar, principiul raului devine o parte complementara a dimensiunii umane a eroului, conceput ca o suma de ezitari si de acte curajoase.

Harap-Alb intra, in calatoria lui initiatica, pe un taram necunoscut, de aceea este absolut necesar sa-i inteleaga semnificatiile, prin depasirea probelor.

Din momentul in care fiul craiului dobandeste un nume, prin interventia Spanului, incep muncile protagonistului, care sunt tot atatea trepte de initiere, de la varsta naivitatii pana la a doua nastere, ca stapan al imparatiei unchiului sau. Probele pe care le parcurge sunt echivalente, in plan simbolic, cu maturizarea fizica, psihica si afectiva.

Ezitant si descurajat inaintea fiecarei probe, Harap-Alb dobandeste, prin sustinerea celorlalte personaje - calul, Sfanta Duminica, Gerila, Setila, Flamanzila etc. - constiinta propriei valori umane: "Fii incredintat ca nu eu, ci puterea milosteniei si inima ta cea buna te ajuta, Harap-Alb." Ion Creanga a modificat radical personalitatea eroului, circumscris, in basmul traditional, prozaismului faptei (un fel de Hercule autohtonizat), inzestrat, insa, cu harul milosteniei in basmul cult.

El este un tanar harnic, omenos, indatoritor, milostiv, virtuti consacrate in sistemul etic popular. El isi demonstreaza altruismul, oferindu-si ajutorul dezinteresat chiar si celor mai umile vietuitoare (albinele, furnicile). Portretul sau se contureaza treptat, in special prin mijloace indirecte de caracterizare, deoarece majoritatea trasaturilor reies din fapte, actiuni, limbaj. Daca portretul fizic este aproape absent, ca in cazul eroului tipic de basm, precizandu-se doar calitatea de cel mai tanar dintre fii, portretul moral se defineste treptat, prin insumarea trasaturilor. Experienta de viata se dobandeste treptat, prin confruntarea cu fortele malefice mai mult sau mai putin declarate (Spanul, Cerbul, Ursul, imparatul Ros). Cucerirea unor spatii din ce in ce mai largi - gradina Ursului, padurea Cerbului, teritoriul peste care stapaneste imparatul Ros - se asociaza cu maturizarea progresiva a eroului, capabil sa-si asume responsabilitati din ce in ce mai mari.

investirea eroului ca imparat, dupa moartea simbolica si reinvierea cu ajutorul obiectelor magice, marcheaza cucerirea deplina a sinelui. Din eroul sovaielnic si temator, Harap-Alb devine omul matur, stapan al propriului destin. Pe acest drum al cunoasterii de sine, al trecerii de la varsta inocenta la maturitatea lamurita, personajul supranatural din basmele populare se umanizeaza treptat, ajungand sa treaca din conditia de sluga in aceea de stapan si descoperind necesitatea de a alterna, in viata, izbanda cu esecul si de a cunoaste suferinta umana: "Cand vei ajunge si tu odata mare si tare, [...] vei crede celor asupriti si nacajiti, pentru ca stii acum ce e nacazul..."

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Moartea violenta este urmata de o renastere spirituala, totul integrandu-se intr-un ritual care aminteste de miturile originare. Renasterea lui Harap-Alb sta sub semnul iubirii: "Dormei tu mult si bine, Harap-Alb de nu eram eu, zise fata imparatului Ros, sarutandu-l cu drag si dandu-i iar palosul in stapanire". Spanul paraseste scena, indeplinindu-si menirea: initierea ia sfarsit, tanarul craisor devine om intreg la fire. in cazul eroului propus de Ion Creanga, este evidenta descendenta lui din lumea reala. Firescul existentei sale si al dezvoltarii personalitatii pana la dobandirea investitiei de imparat il apropie pe eroul din basmul cult de modelul real uman, mai mult decat in cazul eroului din basmul popular.

Maturizat de experientele dramatice, dupa ce invinge dificultati care pareau insurmontabile, eroul primeste investitura binemeritata de imparat. Cu alte cuvinte, depaseste obstacolele inerente oricarui proces de maturizare in ansamblul ei, Povestea lui Harap-Alb devine un "roman de formare" cu subiect fabulos, ilustrand, de fapt, povestea destinului uman. in acest sens, tema basmului lui Ion Creanga devine, mai mult decat confruntarea conventionala dintre bine si rau din basmul popular, procesul de maturizare a unui erou care sintetizeaza toate trasaturile omului universal.